

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Generalni finančni urad

Šmartinska cesta 55, p.p. 631, 1001 Ljubljana

T: 01 478 38 00

E: gfu.fu@gov.si

www.fu.gov.si

DANES JE NOV DAN, INŠTITUT ZA DRUGA VPRAŠANJA

LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 25

1000 LJUBLJANA

Koordinatorica Maja Cimerman

e-naslov: jasmina@danesenovdan.si

Številka: 090-49/2024-4

Datum: 24. 10. 2024

Zadeva: Posredovanje zahtevanih podatkov po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja

Spoštovani,

Dne 26. 9. 2024 smo prejeli vašo zahtevo za dostop do informacij javnega značaja v kateri ste zaprosili za dostop do informacij o sistemu VAT-R. Vaša vprašanja ponekod posegajo v področje DDV obračunov, ki pa je obravnavano in s katerega smo pripravili odgovore v zadevi 090-50/2024, zato smo se pri odgovorih osredotočili na sistem VAT-R. Ker se vprašanja in posledično odgovori ponekod vsebinsko prekrivajo, smo jih zaradi preglednosti združili.

1. Glede na letno poročilo Finančne uprave RS za leto 2022 ugotavljamo, da se v sistemu VAT-R uporabljajo komponente umetnointeligenčnih sistemov. Prosimo za podrobno obrazložitev, kako in v katerih primerih omenjeni sistem uporablja umetnointeligenčne sisteme (metode strojnega učenja, algoritme, avtomatizirano odločanje, prediktivne modele itd.) in kakšne odločitve sprejemajo ti sistemi oziroma kakšne rezultate pripravljajo. Za umetnointeligenčni sistem uporabljamo definicijo iz Priloge I Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci (akt o umetni inteligenci) in spremembi nekaterih zakonodajnih aktov Unije.

In

2. Prosimo za podroben popis konkretnih primerov avtomatiziranega delovanja sistema, predvsem v kontekstu prediktivne analitike. Citirano iz letnega poročila za leto 2022: "Prediktivna analitika je bila uvedena pri sprejemu obračunov DDV, kjer je bil razvit model, ki preko strojnega učenja, s podatki iz obračunov DDV in drugih podatkov davčnega zavezanca, izračuna tveganost prejetega DDV obračuna".

Na začetku pojasnjujemo, da gre pri VAT-R za zahtevke tujih davčnih zavezancev s sedežem v drugih državah članicah za vračilo DDV, plačanega v Sloveniji. Več o tem je dostopno v [podrobnejšem opisu](#), poglavje 4.

Za vsak prejet zahtevek se v zalednem sistemu prožijo kontrole (poslovna pravila, določena na podlagi izkušenj poslovnih uporabnikov, ki določajo uvrščanje zahtevkov v proces kontrole). Te kontrole so enake za vse zahtevke. V primeru, da kontrole zaznajo izbrano nepravilnost ali odstopanje, se zahtevek dodeli uslužbencu v vsebinsko kontrolo.

090-49/2024-4

Umetnointeligenčni sistem deluje kot dodatna kontrola in temelji na prediktivnem modelu. Vsak VAT-R zahtevek vsebuje enega ali več računov. Za račun se izračuna ocena tveganja, ki je 0 ali 1. Če je 1, ga sistem določi kot tveganega, če je 0, ga sistem zazna kot netveganega. Na tej podlagi se šteje, da je tvegan VAT-R zahtevek, ki vsebuje vsaj en tvegan račun.

V okviru razvoja je bila izvedena analiza in izbor modelov za področje VAT-R z orodjem SAP Data Intelligence. Narejena je bila analiza podatkov, izbrani so bili relevantni atributi za modeliranje, pripravljena je bila učna in testna množica podatkov ter validacijska množica. Z uporabo funkcionalnosti AutoML je bilo kreiranih cca. 1000 modelov. V nadaljevanju se v več fazah izloča manj ustrezne modele in na koncu izbere enega, ki se ga potem uporabi v produkciji.

O zahtevkih VAT-R, ki so ocenjeni kot tvegani ali na katerih se prožijo druga poslovna pravila, vedno vsebinsko odločajo uslužbenci FURS.

3. Prosimo za podroben opis, kako sistem razvršča posameznike, za katere meni da je večja verjetnost, da bodo postali davčni utajevalci. S kakšnimi umetnointeligenčnimi metodami se takšno razvrščanje zgodi, kateri podatki so za to uporabljeni, kakšen je postopek po tem, ko sistem nekoga označi za rizičnega.

Sistem ni narejen za razvrščanje posameznikov, kot smo že na začetku pojasnili, sistem ocenjuje tveganost zahtevkov in ne tveganosti davčnega zavezanca, ki je vložil zahtevek oz. bodoče tveganosti davčnega zavezanca.

4. V letnem poročilu za leto 2022 prav tako piše, da sta v razvoju "dva nova modela, posebej za mesečne in posebej kvartalne obračune DDV, kar bo še izboljšalo kvaliteto ocene tveganosti prejetih obračunov DDV". Prosimo za informacije, če ta dva nova modela že obstajata. Če da, prosimo za podroben opis njunega delovanja, na podlagi katerih umetnointeligenčnih sistemov delujeta, kakšne odločitve sprejemata oziroma kakšne rezultate pripravljata.

Za obračune DDV se uporabljata dva modela, in sicer za mesečne obračune DDV mesečni prediktivni model, za kvartalne pa kvartalni prediktivni model. Zaradi preglednosti smo podrobneje na to vprašanje vsebinsko odgovorili v dokumentu 090-50/2024-2, ki se nanaša na DDV obračune.

5. Od kdaj se sistem uporablja?

Sistem se pri VAT-R zahtevkih uporablja od leta 2019.

6. Kdo je razvijalec sistema?

Razvijalec sistema SAP in njegovih modulov ter orodij je podjetje SAP GmbH, implementator rešitev pa Sapphir d.o.o.

7. Kateri podatki oziroma katere podatkovne zbirke so se uporabile oziroma se uporabljajo za razvoj oziroma treniranje algoritmov in/ali aplikacij strojnega učenja?

Uporabljajo se relevantne podatkovne zbirke, ki jih na zakonski podlagi zbira Finančna uprava RS.

8. Ali je bila pred razvojem in/ali implementacijo sistema pripravljena ocena učinka v zvezi z varstvom osebnih podatkov? Če da, prosimo za posredovanje dokumenta ali povezave do javno objavljenega dokumenta.

In

9. Ali je bila pred razvojem in/ali implementacijo sistema pripravljena ocena učinka tveganja za človekove pravice? Če da, prosimo za posredovanje dokumenta ali povezave do javno objavljenega dokumenta.

Sistem VAT-R vsebuje podatke o tujih davčnih zavezancih s sedežem v drugih državah članicah za vračilo DDV, plačanega v Sloveniji oziroma poslovnih subjektih, ki opravljajo ekonomsko dejavnost. Podatki se varujejo kot davčna tajnost skladno z Zakonom o davčnem postopku ([ZDavP-2](#)). Pravice posameznikov se varuje skladno s Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov ([GDPR](#)) in Zakonom o varstvu osebnih podatkov ([ZVOP-2](#)). Splošna uredba in ZVOP-2 samega pojma »posameznik« izrecno ne opredelujeta, vendar lahko pojem povežemo s splošno uveljavljenim pojmom fizične osebe. Posameznik ali fizična oseba (ang. natural person) se uporablja za poimenovanje posameznega človeka in ga razlikujemo od pojma pravne osebe oziroma osebe civilnega prava, ki je lahko posameznik z dejavnostjo ali podjetje. Pri tem poslovnih subjektov ne štejemo za posameznike, ki bi jim lahko pripisovali pravice in svoboščine v smislu varstva človekovih pravic. Naj opozorimo, da so poslovni subjekti vsi zavezanci, ki so fizične osebe in opravljajo dejavnost. Ker se podatki nanašajo izključno na poslovne subjekte, ne gre za posameznike in s tem tudi ne za osebne podatke. Tudi praksi Informacijske pooblaščenke RS (npr. [Samostojni podjetnik in osebni podatki - IPRS \(ip-rs.si\)](#), [Javnost davčne številke samostojnega podjetnika - IPRS \(ip-rs.si\)](#); [Objava podatkov s.p. - IPRS \(ip-rs.si\)](#); [Podatki o s.p. na spletu - IPRS \(ip-rs.si\)](#)) in Ustavnega sodišča RS ([Odločitev – Ustavno sodišče Republike Slovenije \(us-rs.si\)](#)) opredelujeta, da se podatki, ki se nanašajo na fizično osebo, ki opravlja dejavnost, kadar gre za podatke, ki se nanašajo na njegovo dejavnost, ne štejejo kot varovani osebni podatki.

Na tej podlagi zato ocena učinkov skladno s 35. členom GDPR oziroma 24. členom ZVOP-2 ni bila izvedena, saj ni potrebna.

10. Informacije o naročilu za razvoj sistema oziroma o nakupu sistema (t.j. dokument z razpisnimi pogoji oziroma informacijami o zbiranju ponudb ter informacije o končni ceni nakupa oziroma vrednosti projekta v obliki povezav ali dokumentov).

Spodaj vam posredujemo podatke o javnih naročilih, ki se nanašata na razvoj obravnavanega sistema. Želeni podatki se nahajajo na [Portalju javnih naročil](#).

JN 35/2020 VeDIS - Vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema eDIS in vzdrževanje licenčne programske opreme SAP.

JN 1/2023 - Vzdrževanje in nadgradnje informacijskega sistema eDIS in vzdrževanje licenčne programske opreme SAP.

11. Informacije o trajanju licence, če je bil sistem kupljen s časovno omejeno licenco za uporabo.

Sistem ni bil kupljen s časovno omejeno licenco za uporabo.

S spoštovanjem,
Pripravili:
Uprava za davke,
Uprava za informatiko,
Služba za skladnost poslovanja

Peter Grum,
generalni direktor

Vročiti: DANES JE NOV DAN, INŠTITUT ZA DRUGA VPRAŠANJA, LJUBLJANA, RESLJEVA
CESTA 25, 1000 LJUBLJANA, ki ga zastopa koordinatorka Maja Cimerman, po elektronski pošti na
naslov: jasmina@daneshenovdan.si;